

מבחן 5 כ"ט סיון עד ה' תמוז

חפץ חיים

הלכות לשון הרע כל כלל ב'
אהבת חסד

חלק ב' מתחילת פרק ו' עד פרק ט' "ואין זאת"

אהבת חסד

לגבי מה מחשיבים לאדם את כל התוצאות העקיפות שנגרמו ממעשינו?
א' רק לגבי עונשי שמים כשגרם דבר רע לחבירו.
ב' רק לגבי השכר כשעשה טובה ונגרם מזח דברים טובים גם לאחרים.
ג' גם לגבי עונשי שמים וגם לגבי השכר, ומידה טובה מרובה.

מה זוכה מי שדואג שתמיד חכם יוכל להתפרנס?
א' לשבת בישיבה של מעלה בין החכמים.
ב' מעלה עליו הכתוב כאילו מידבק בשכינה.
ג' שתי התשובות נכונות.

מה קורה למנוח מי שאינו עושה צדקה וחסד כפי יכולתו?
א' כיון שהוא עושה מעט צדקה וחסד, אין עליו שום תביעה.
ב' כל מנוחו עלול להיות כלה בגלל זה.
ג' מפסיד רק את אותו מנוח שהיה יכול לתת ולא נתן.

מדוע יש טענה על עמון ומואב שלא קידמו את ישראל בבלחם ומים, למרות שהיה לישראל מן ובאר ושלו?
א' משום שעמון ומואב לא ידעו מזה.
ב' משום שאם היו נותנים להם לחם ומים לא היו נצרכים לנס.
ג' משום שדרך ארץ לקבל את הבא מן הדרך במאכל ומשתה.

מהו הסימן יח"פ פצ"ע עצ"ל לסיבות אלו המתפרצים מעשיית חסד?
א' יראה, העלם ידיעה, פטור, צר עין, עצל.
ב' ידעת החיוב, יראה ופחד, צר עין, עצלות, לימוד.
ג' יראה, השם יעזר, פטור, צר עין, עצלות.

מי שאינו רוצה להלוות שמואל הלוה לא יחזיר, האם זה פוסט אותו ממצוות הלוואה?
א' אסור, א"כ זה דבר המורע את אנוי הבריות.
ב' אסור בכל אופן.
ג' באותה העיר לעולם מותר, ובעיר אחרת מותר רק בדבר המורע את הבריות.

המגלה סוד מסחרי באפי תלתא, האם מותר לספר זאת הלאה כשמונתו לפרסם את הדבר?
א' מותר.
ב' אסור.
ג' מותר, ובכלל שלא יעשה לה פרסום גדול.

מי מרויח יותר מההלוואה, המוקבל או הנותן?
א' המוקבל.
ב' הנותן.
ג' הכל לפי הענין.

מבחן 6 ו' עד י"ב תמוז

חפץ חיים

מתחילת כלל ג' עד כלל ד' סוף סעיף ח'
אהבת חסד

אהבת חסד חלק ב' פרק ט' "אין זאת" עד פרק י"ב "וכל זה"

אהבת חסד

האם אדם פטור ממצוות גמילות חסדים כשיש אחרים שיכולים לעשות זאת?
א' לא.
ב' כן.
ג' תלוי אם האחרים עושים זאת בנפש חפציה או לא.

האם אדם מחויב להלוות לאדם שבעבר לא החזיר לו הלוואה?
א' אם הסיבה היא מפני שהוא אלים ואינו רוצה שלם פטור, ואם הסיבה כי לא היה לו לשלם ליהל לו עם משכון.
ב' לאותו אדם פטור בכל מונא, אבל לאחרים חייב.
ג' אף לאותו אדם חייב בכל גזונא, כיון שמצוות הלוואה היא חיוב גמור.

מה הקשר בין עגלה ערופה לצרות עין?
א' מפני שודאי ההרוג עזב את העיר בגלל צרי עין.
ב' שכאם מיתת ההרוג נגרמה מפני שלא נתנו לו מזונות.
ג' מפני שודאי ההרוג הוא צר עין, שמידה זו מביאה את האדם לשפיכות דמים.

מדוע נכסי צר עין יורדים לכליו?
א' מפני שאינו מוכן להוציא הוצאות כדי לשמורם.
ב' מפני שהוא נוהג במידת הדין גם על נכסיו שורה מידת הדין.
ג' מפני ששום אדם לא ירצה לעשות איתו עסקים.

מה קורה בזמננו למי שהיה צריך לבוא נגעים על ביתו?
א' נכסיו יורדים לכליו.
ב' מגיע לו חולי הגוף.
ג' לא תהיה לו הנאה בביתו עד שיוצרך לעקור למקום אחר.

על אלו ד' דברים אמרו חז"ל שהם צריכים חיווק תמיד?
א' תורה, מעשים טובים, תפילה, דרך ארץ.
ב' תורה, שמירת שבת, תפילה, מעשים טובים.
ג' תורה, תפילה, חסד, דרך ארץ.

לענין מה נאמר "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ד' ודעת אלוקים תמצא"?
א' לענין שלא יתרפה ממצוות חמדות עצלות, ע"י התבוננות שהתורה היא חיי עולם.
ב' שלא ימנע ממצוה חמדות טירחה או הפסד.
ג' שתי התשובות נכונות.

מבחן 7 י"ג עד י"ט תמוז

חפץ חיים

כלל ד' סעיף ט' עד סוף כלל ה'
אהבת חסד

פרק י"ב "וכל זה" עד סוף פרק י"ג

חפץ חיים

האם גאור או כעס זה איסור או רק דבר שאינו הנון?
א' איסור גדול.
ב' דבר שאינו הנון.
ג' מידת חסידות למנוע עצמו ממידות אלו ושאר מידות רעות.

אדם שרוצה להשתתף עם חבירו או לעשות עימו שידוך, האם מותר לו לברר עליו?
א' מותר.
ב' רק הוא שמע עליו איזה ריעותא מותר.
ג' מעיקר הדין מותר, אבל ראוי להמנע.

מדוע המדבר בפגם מושפחה אין לו כפרה עולמית?
א' מפני שקשה למצוא את כל בני המשפחה ולבקש מהם מחילה.
ב' מפני שהוא מדויק בזה גם לדורות הבאים.
ג' מפני שודאי לא יתחרט על זה.

האם שייך איסור לשון הרע בשלילת המנעלות?
א' יש בזה איסור לשון הרע גמור מן התורה.
ב' יש בזה משום אבק לשון הרע.
ג' אין בזה איסור, ומ"מ ראוי לנו לספר.

באר מים חיים

האם מי שיש לו מידות רעות מותר לקרותו רשע?
א' רק אם הוא עז מפיס, וגם זה רק באופנים מסוימים.
ב' רק במידת הנאה והכנה, וגם זה באופנים מסוימים.
ג' אין לקרות לאדם רשע בגלל מידות רעות.

האומר לחבירו להתרחק מאדם מפני שיש בו מידה מגונה, האם מותר לחבירו להאמין?
א' אסור להאמין בשום אופן, ורק לחשוש מזה.
ב' אם הוא נאמן עליו כפי חרי מותר.
ג' מצוה להאמין.

המספר לשון הרע ובא לעשות תשובה, ועדיין לא נתגלגל צער לחבירו אבל עלול להתגלגל לו צער אח"כ, מה צריך לעשות?
א' אינו מחויב אלא לעשות תשובה בין אדם למקום.
ב' ידאי חייב לפייס עוד לפני שתגלגל לו צער.
ג' אולי חייב לפייס, ויותר טוב שיראה לסבב שלא יגיע לו צער.

אדם שסיפר לשון הרע, האם מותר לאדם אחר לחזור ולספר את אותו סיפור?
א' אסור, כיון שגוף הסיפור אסור, וגם לפעמים הוא מתגנה יותר על ידי זה.
ב' מותר, ובכלל שלא יסיף פרט מזה ולא יתאר יותר את חומרת הענין.
ג' מעיקר הדין א"א לאסור, וצריך עיון.

אהבת חסד

כמה פעמים חייב האדם במצוות הלוואה?
א' כל זמן שיש מעות שלו אצל אחרים אינו מחויב יותר.
ב' אם יש לו מנוח חייב להלוות כל יום.
ג' אפילו כמה פעמים ביום אם זה בכוחו.

כיצד יוכל האדם לקיים מצוות חסד בשבת שאסור להלוות מנוח?
א' יקימה באופנים אחרים המותרים בשבת.
ב' בשבת האדם פטור ממצוות חסד, כמו שהוא פטור מהשתדלות לפרנסה.
ג' בזה שהלוח מעותיו לפני שבת נחשב עוסק בחסד בשבת עצמה.

מה החידוש בכך שהקב"ה זן את מי שעוסק בתורה וחסד?
א' שהוא אוכל מעט וזה מתברך במעיו.
ב' בשמחותיו יהיו למעלה מדרך הטבע.
ג' שמדל על תבואה של שלש שנים בשנה אחת כמובטח לשומרי שביעית.

איזה טעם מזכיר החפץ חיים למה ציווה הקב"ה לשמור צצצנת מנוח?
א' לראות גדול חסדו של הקב"ה לדור המדבר.
ב' להראות שהקב"ה יכול לזון את לומדי התורה ללא סיבה טבעית, ולא יפסידו מלימוד התורה.
ג' להוכיח שאין האדם מפסיד מזה שבשבת אינו תורח לפרנסתו.

איזה עדיפות יש להלוות מעט מעט מאשר הרבה בבת אחת?
א' שכשנמלה מעט מעט יש לו הרבה יותר מצוות.
ב' שעי"ז הוא קונה קנין חזק יותר בנפשו לעשות טוב.
ג' שתי התשובות נכונות.

מדוע כתר שם טוב עולה על כתר תורה כהונה ומלכות?
א' מפני שכולם רוצים להתדבק במעשינו ושם שמים מתקשר על ידי זה.
ב' מפני ששם טוב הוא דבר שקיים לצנח נצחים.
ג' מפני שזה מראה על מעלה פנימית חשובה מאד.

האם יתכן שמצוה תגרום לאדם איזה חסרון?
א' וכשנפסיד השכר הוא כפול ומכופל.
ב' לא.
ג' חסרון קטן כן, אבל ודאי לא יגיע בגלל זה להפסד ועניות.

מבחן 8 כ' עד כ"ז תמוז

חפץ חיים

מתחילת כלל ו' עד כלל ז' סוף סעיף ב' אהבת חסד

מתחילת פרק י"ד עד פרק ט"ו "וכבר אמרו"

מבחן 9 כ"ז תמוז עד ד' אב

חפץ חיים

כלל ז' סעיף ג' עד כלל ח' סוף סעיף ב' אהבת חסד

פרק ט"ו הג"ה אגב ראיתי עד פרק י"ז "גדולה הצדקה"

מבחן חודשי חודש תמוז

חפץ חיים

כלל ב' סעיף ה' עד כלל ז' סוף סעיף ח' אהבת חסד

חלק ב' פרק ז' עד פרק ט"ו "ולבד כל אלה"

חפץ חיים

האם מותר לשמוע דבר שהוא משער שיוכל ללמוד זכות לפני המוסר או השומעים, או להרגיע את המוסר שלא יספר לאחרים, באופן שאינו מאמין שהדבר אמת?

א' נצוה.
ב' מותר.
ג' אסור.

האם יש איסור קבלת לשון הרע בסיפור על שילות המעלות?

א' לא.
ב' כל דבר שאסור לספר אסור גם לקבל.
ג' מחלוקת.

מדוע בקבלת לשון הרע לתועלת מותר לחוש אבל אסור שהדבר יהיה אפילו בגדר ספק?

א' מפני שמעמידים את האדם בחזקת כשרות.
ב' מפני שבשביל התועלת מוספיק חשש בעלמא.
ג' מפני שאם יהיה הדבר בגדר ספק, סתמא במשך הזמן יקבל את הדברים בדאות.

מי שקיבל לשון הרע ולא סיפר דבר זה לאחרים, ורוצה לחזור בתשובה, מה תקנתו?

א' שישאב הדברים מליבו, ויקבל על עצמו שלא לטעות עוד בו, ויתוודע.
ב' יפייס את מי שסיפור עליו על שהאמין לדברים.
ג' שתי התשובות נכונות.

באר מים חיים

השומע לשון הרע, האם חובתו שלא להאמין כלל, או שספיקו ללמד זכות על אותו אדם שסיפור עליו?

א' אסור להאמין לשום דבר בסיפור, כי המספר הוא רשע ואין לו שום אמונה.
ב' רק אם ניכרים דברי אמת מותר להאמין ולדון לפי זכות.
ג' בכל אופן מותר לדון לפי זכות, ובלבד שהמוסר לא יתנגד בענין.

הנמצא בתבורה המדברים לשון הרע הוא ילך ממש ויחשוך אותו לשוט, האם מוספיק שלא יאמין ולא יהיה נזק לו בשמיעת הדברים?

א' כן, מפני שכבוד הבריות דוחה איסור דובק אפילו בקום ועשה.
ב' ודאי אסור, מפני שמוסר שיעשה אדם עצמו שוטה כל ימיו ולא יהיה רשע שעה אחת.
ג' עדיף פיוץ בידו, והנעה היעוצה להשתדל בכל מחותיו לבלת אצא אותו ככל ליהביהם.

באותו אופן מותר לשמוע לשון הרע כדי לחוש ולהצניע מנוק?

א' לא אשן, ובלבד שלא יאמין.
ב' רק אם יתכן שחיות המוסר לתועלת, וכבר התחיל לספר לפני שהוא שטע את הדברים.
ג' רק אם הוא אומר למספר סיבותיו לשמוע לתועלת.

מי שסיפור לו שהמרתפת נוגבת ממנו, האם מותר לעקב את סתרה?

א' מותר.
ב' עד גובה הנגיבה מותר, אבל יותר אסור.
ג' אסור, מפני שמוסר רק לחוש ולא לטעות את עצמו מטה שהוא חייב.

אהבת חסד

מיהם השניים שלימדונו שרדיפת צדקה וחסד זה עסק משתלם מאוד?

א' נח ואברהם.
ב' אברהם ודוד.
ג' אברהם ושלמה.

מה התשובה שכתב הח"ח (פרק י"ד) לטענת היצר שהאדם צריך לדאוג לבניו אחרייו?

א' צריך ויותר לחוס על עצמו לתנצל מעונש הגיהנום הגורא.

ב' מי ידוע אם בניו ילכו בדרך התורה.
ג' בניו יקבלו מה שמגיע להם גם בלי הירשעה שלו.

היכן עוברת נשמתו של אדם לאחר מותו?

א' בכל המקומות שהיה בחייו, ורואה אם עשה שם מצוות או עוונות.
ב' בין כתוש של מלאכי חבלה.

ג' היא עולה מיד לרקיע ואינה רואה כלום בדרך.

מי שיוכל לעסוק בעצמו בגמילות חסדים, האם יקח אדם אחר שיתעסק בוה?

א' מצוה בו יותר ממשלוחו.
ב' עדיף ע"י אחרים משהם "הצנע לכת".
ג' על זה נאמר "מהו אמה לא תנח ידך".

איה קלקול יוצא מאנשים שנותנים מעותיהם לבעלי עסקים תמורת חלק מההוצאות?

א' שפעמים לא מבינים מהות ה"התר עיסקה" ולא מקפידים לקחת ממנו שטר זה ועוברים על איסור ריבית.
ב' שממעטים מידת החסד בעולם.
ג' שתי התשובות נכונות.

מי נענש שאינו קם בתחית המתים?

א' המלוח בריבית.
ב' מי שבכל חייו לא קיים מצות הלואה.
ג' מי שהגיע אליו עני ולא נתן לו צדקה.

האם בעל עסק שיוכל להוציא ממנו לסחורה מחויב במצוות הלואה?

א' לא מפני שהחיו קודמים.
ב' א' באים לבקש ממנו חייב, ואם לאו פטור.
ג' א' יכול לצמצם מעט בעסקיו ולהלוות ממון מחויב לעשות כן.

חפץ חיים

אם יצא קול על אדם שעבר איזה עבירה, האם מותר לקבל את הדברים?

א' מותר רק לחשוש לדברים.
ב' מותר, מפני שהוקא בשומע סיפור אדם אחי ודוע מזה אסור להאמין.
ג' אסור אפילו לחשוש לדברים, מפני שמקור הקול אינו ברור.

המקבל דבר מאדם תאמין עליו כבי' חרי, אבל זה דבר שאסור למספר לספר, איזה איסור עובר המקבל?

א' רק איסור קבלת לשון הרע.
ב' גם איסור לפני עור.
ג' רק המספר עובר, אבל המקבל אינו עובר איסור.

איה תתר מצינו להאמין לסיפור שניכר שהוא אמת?

א' שאם ראה בעצמו דבר שידע וי' ניכר שאותו סיפור עצמו סתםסיפור הוא אמת, ואין דבר צד זכות, מותר להאמין.
ב' שאם אותו אדם עשה בעבר דבר כזה, מותר להאמין שהוא עשה זאת שוב.
ג' אין להאמין לשום דבר גם אם ניכר שהדברים אמת.

האם מותר לספר לשון הרע על מי שבדרך כלל אינו מוקפיד אם מספרים עליו דבר זה?

א' אסור.
ב' מותר.
ג' אם הוא קרובו או אוהבו מותר, ובסתם אדם אסור.

באר מים חיים

מי שנתפקר ויצא מכלל 'עמיתו' ובא אדם ומוסר עליו לשון הרע, מתי מותר להאמין?

א' מותר רק בדבר שידוע שנתפקר בו.
ב' נראה שיותר להאמין גם על דברים שלא ידוע שנתפקר בהם.
ג' גם בדבר שידוע שנתפקר בו אסור להאמין, או לפחות לדון לפי זכות.

מתי אדם לא נחשב מסיח לפי תומו כשמוסר לשון הרע?

א' כאשר לא 'דברי' מתחילה אודות שבחו וגנותו של מי שסיפר עליו.
ב' כאשר המוסר לא שואט את מי שסיפר עליו.
ג' שתי התשובות נכונות.

כשיש דברים הנכרים, האם מותר לספר את הדבר לאחרים כדי לעזור בזה לאדם אחר?

א' אסור.
ב' מותר, וימאיר להם שנראה בעיניו שהסיפור נכון.
ג' מותר אפילו לומר שהוא ראה את הדבר בעצמו, כיון שניכר שזוה נכון.

באיזה אופן מותר לאדם להכות את חבירו כדי שיוחזר לו חפץ שגנב ממנו?

א' רק כאשר ראה בעצמו שהחיו גנב ממנו, והוא כופר בגניבתו.
ב' גם כשיש אומדנא בחרה ויכול לברר זאת ע"י עדים.
ג' בכל אופן אסור להכות את חבירו.

אהבת חסד

איזה דבר מביא תועלת לנפטר?

א' הווקא מה שהבן עושה לעלוי נשמות.
ב' כל מה שמישהו עושה לעלוי נשמות, ובבן זה מועיל אפילו כשעושה מעצמו.
ג' כנ"ל תשובה ב', ובלבד שלא יהיה אביו רשע.

האם כל מצוה שהבן עושה מועילה לנפטר או רק גמילות חסדים?

א' כל מצוה וכ"ש מצות חסד.
ב' רק מצוות חסד מפני שעל ידי זה מתוערות למעלה מידת החסד.
ג' רק המצוות שאדם עושה בעצמו בעולם הזה מועילים לו למעלה.

על מה נאמר שהעושה כן אין לו מחילה עולמית?

א' על איסור ריבית.
ב' על המפקיר עצמו לעשות עבירה כמה פעמים בשאט נפש.
ג' על המנענע מלהחזיק עני בשעת דחקו.

מדוע יש ענין שיהיה בעיר גמ"ח ציבורי?

א' מפני שעל ידי זה גם מי שאין לו מוספיק כסף או זמן יוכל לקיים מצות גמילות חסדים.

ב' כדי שלא יהיה מצב שיהיה עני שאין לו אפשרות ללוות.

ג' שתי התשובות נכונות.

על מי נאמר שאין חטא בא על ידו?

א' על העוסק בתורה וחסד.
ב' על העושה מעשיו לשם שמים.
ג' על המזכה את הרבים.

במה גדולה גמילות חסדים מן הצדקה?

א' שהיא בגופו וגם לעשירים וגם למותם.
ב' שזוכה לחיים צדקה וכבוד.
ג' שעליה העולם עומד.

האם עדיף לתת לעני הלואה או מתנה?

א' הלואה.
ב' מתנה.
ג' מי שע"י הלואה אפשר להחזירו למצבו עדיף לתת לו הלואה.

חפץ חיים

האם מותר לספר לבנו או לתלמידו שלא יתחבר עם פלוני כדי שלא ילמד ממעשיו?

א' מצוה לספר, וחיוב לתועלת.
ב' מעיקר הדין מותר לספר, ודאי להחמיר.
ג' אסור לספר.

באיזה אופן מותר לברר על אדם בשביל שידור?

א' אם הוא מזהיר את האופר שיגיע לו רק את הדברים הטובים.
ב' כאשר הוא אומר למספר שהוא רוצה לעשות עימו שידור.
ג' כיון שיש לו תועלת בכך א"צ לספר לחבירו את מטרות הדיבור.

אדם המוצטרף לקבוצת אנשים שרוגלים לדבר לשון הרע, מה דינו?

א' אם לא נזק לו בשמיעת הדברים ואינו מסייע או מאמין לדברים אין בזה איסור.
ב' גם באופן היכל הדבר אסור.
ג' רק אם בגללו הם מדברים יותר, אסור.

הרבה אנשים שסיפור לשון הרע על אדם, האם מותר להאמינם?

א' מותר, מפני שלא מסתבר שכולם משקרים.
ב' אסור גם באופן שאם האמת איתם הם לא עבר על איסור לשון הרע.
ג' רק בדבר שאין נעשים רשעים אם סיפורם אמת מותר להאמין.

באר מים חיים

אלו נגאים נצרכים כדי לספר לתועלת שיש לפעול מידות רעות?

א' כל הנגאים הנצרכים להתיי' לשון הרע לתועלת.
ב' מעיקר שכיח לתועלת לכבוד השם ולא מצד שגאוה.
ג' מותר ללא נגאים, אך יותר עד למאד שלא להגדיל העולה אף אם ע"ז לא יתרחקו ממנו.

מי שכתב לשון הרע במכתב, האם מותר להאמין לדברים?

א' מותר.
ב' אסור.
ג' מותר, ובלבד שלא ירע ע"י נזק למדובר.

מי שהאמין לשלשון הרע וסיפר זאת לאחרים, מה תקנתו (מלבד התשובה בין אדם למקום)?

א' חייב לפייס אותו, ולא יועיל שיציא את הדברים מלב השומעים.
ב' חייב להוציא את הדבר מלב השומעים, ולא יועיל שיפייס אותו.
ג' יפייס אותו, ואם שיציא את הדבר מלב השומעים.

המוסר לשון הרע והמודבר מתנצל וניכר שהדברים אמת, האם מותר להאמין לדברים?

א' אסור.
ב' מותר כיון הראה דברים הנכרים.
ג' מותר רק לחוש לדברים.

אהבת חסד

מזה שיעור מצות הלואה?

א' עשרית ממנו.
ב' חומש ממנו.
ג' כל אדם לפי השעת ידו.

איה עצה נתן החפץ חיים למי שחושש שאם ילוה הוא יתפרסם לאיש עשיר?

א' שיתן את מעותיו לאדם נאמן ומסכה דבר שילוח אותם.
ב' שיבקש מחלום שלא יספר שהוא הלוה להם.
ג' יתנהב כשאר ענייניו כאדם פשוט.

מתי הדרך שלא יכבד על האדם לטרוח בעבודתו ד'?

א' להבין שזה יחי עולם.
ב' לזכור שהמכיר הוא לפי התיראה.
ג' שתי התשובות נכונות.

חוב שאין הלוה רוצה לפרוע, האם עדיף לוותר עליו או שעדיף לטרוח לגבותו כדי שיוכל לחזור ולהלוות?

א' אין עדיפות לזה על זה.
ב' עדיף להעביר על מידותיו ולוותר על החוב.
ג' עדיף לטרוח לגבות את החוב כדי שיוכל לחזור ולהלוות.

כיצד יחוק אדם את עצמו כאשר הוא רואה שהגיע לו הפסד ע"י מצות הלואה?

א' יתבונן שבכל עסק יש לפעמים הפסדים והעיקר שבודקו כל העסק הוא רווח.
ב' טוב שיסיים מתחילה להוציא סכום מסוים עבור זה מידו שנה ואז לא יצטער.
ג' שתי התשובות נכונות.

מדוע קוצבים לאדם בראש השנה הסרונותיו של אותה שנה, ולא נותנים לו מלכתחילה שחוח?

א' אין הכונה שיהיה לו וזאת יתחסר, אלא הכונה שיקצבו לו מלכתחילה שחוח.
ב' הכונה שהזכיר כמה צדקה הוא צריך לתת, אלא שא"ל יתן ויתחסר באופן אחר.
ג' הכונה שע"י ההפסד מתקפרים עוונותיו, ואין מי שאין לו חטאים, ואם מוטל לצדקה מרובו גם מצוה.

הקונה בהקפה, האם יש איסור ריבית להוסיף מעט כשמתעכב בשלש?

א' מותר כיון שזה עבור מכירה ולא עבור הלואה.
ב' אינו ראי.
ג' איסור גמור.

הנותן מעותיו בגמ"ח, איזה חלק יש לו בהלוואות הגמ"ח?

א' בכל הלואה רק כפי האחוזים שיש לו בגמ"ח.
ב' רק ההלוואה שהיא מממנו ממש נחשבת שלו.
ג' כאילו הוא כלבו היה המלוה, כיון שבלעדי זה היה העני נשכח את מבוקשו.